

ULUSLARARASI HUKUK VE GAZZE: İSRAİL'İN SALDIRILARI VE SOYKIRIM DAVASI

İstinye Sohbetleri

Dr. Özlem Yücel

**Karadeniz Stratejik Araştırmalar Merkezi
Nisan 2024
İstanbul**

ULUSLARARASI HUKUK VE GAZZE: İSRAİL'İN SALDIRILARI VE SOYKIRIM DAVASI

İstinye Sohbetleri

Dr. Özlem Yücel

Yayına Hazırlayan;
Prof. Dr. Bekir Berat Özipek

Karadeniz Stratejik Araştırmalar Merkezi
İstanbul, 20 Nisan 2024

Takdim

20 Nisan 2024'te Karadeniz Vakfı'nda gerçekleştirilen “Gazze'nin Gölgesinde İsrail-Uyuşmazlığı ve Uluslararası Hukuk” konulu İstinye Sohbetleri programına katılan İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Özlem Reşat Yücel, önemli tespitlerde bulundu.

İsrail-İran çatışması, Gazze'deki soykırım, meşru müdafaa hakkı, Güney Afrika Cumhuriyeti tarafından İsrail'e karşı açılan soykırım davası ile Nikaragua'nın soykırımı ortak olma suçlamasıyla Almanya'ya karşı açtığı dava gibi konunun pek çok boyutunu mercek altına alan Yücel'in konuşmasının ardından soru, yorum ve cevaplarla Gazze soykırımı çevresindeki diğer meseleler de etraflıca ele alındı.

Haklı olmanın tek başına yeterli görülmemesi gerektiğini vurgulayan Yücel, uluslararası alanda hukuku ihlal eden bazı Batılı büyük devletlerin, yaptıklarını biçimsel de olsa bir hukuki meşruluğa dayandırma çabası içinde olduklarını ifade etti.

Yücel'in konuşmasının satırbaşları, dikkat çektiği hukuki meseleler ve hukuki analizleri, Gazze ve soykırım meselesinin daha iyi anlaşılması bakımından önemli bir perspektif sunuyor.

Prof. Dr. Bekir Berat Özipek
KASAM Akademik Kurul Üyesi

Özgeçmiş

Dr. Öğr. Üyesi Özlem YÜCEL

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü Uluslararası Hukuk Anabilim Dalı Başkanı

Lisansını İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde, 1988 yılında tamamladı. Yüksek lisansını 1992 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün Kamu Hukuku Bölümü'nde yaptı. Doktorasını yine Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün Kamu Hukuku Bölümü'nde 1999 yılında bitirdi. 1990 yılında Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak akademisyenliğe başladı. 1992 yılında, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Devletler Umumi Hukuku kürsüsünde araştırma görevlisi oldu. 2003 yılında da Marmara Üniversitesi İİBF İngilizce Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak atandı. İngilizce bilen Yücel, 2012 yılından bu yana da İstanbul Medeniyet Üniversitesi SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Yurt içinde ve yurt dışında toplamda 20'ye yakın makalesi ve kitap bölümü bulunan Yücel'in başlıca çalışma alanları; uluslararası hukuk, uluslararası insan hakları, Avrupa Birliği hukuku, mülteciler hukuku ve sınıraşan sular hukukudur.

İletişim: ozlem.yucel@medeniyet.edu.tr

“Gazze konusunda uluslararası hukuku önemsemek zorundayız”

- **“‘Lawfare’ hukuku silah olarak kullanmak demek. Uluslararası hukuku kullanmamak silahı düşmana vermek demektir. Uluslararası hukuka dört elle sarılmamız lazım ve bu silahı karşı tarafa vermememiz lazım”**
- **“İsrail Filistin’de soykırım yapıyor ve yargı yetkisini kabul ettiği tek uluslararası mahkeme, soykırımı önleme sözleşmesindeki mahkeme. Buna soykırım demek için hukukçu olmaya gerek yok. Ama yine de bu davanın dikkatli açılması lazım. Şu ana kadar gidişat iyi.”**
- **“Soykırım davasını Güney Afrika’nın açması çok güzel bir tercih. Kimsenin laf edemeyeceği bir ülke. Irk ayrımcılığı, apartheid rejiminin anayasal olarak uygulandığı bir ülkenin bundan kurtulduktan sonra böyle bir dava açması çok doğru bir tercih.”**
- **“İran bu konuda rasyonel hareket etti. ‘Beni vuran uçakların kalktığı üsleri vuruyorum, silahlı saldırı yapanların kaynağını vuruyorum’ dedi.”**
- **“İsrail’e müsamaha, uluslararası hukuku çiğnersem bir şey olmaz mantığını yaygınlaştırıyor. İsrail’in Şam saldırısından sonra Ekvador, Meksika Büyükelçiliğine sığınan eski Başkan Yardımcısı Jorge Glas’ı tutuklamak için operasyon düzenledi.”**
- **“Gazze’nin kendi ülke sınırları içerisinde olmadığını İsrail de kabul ediyor ancak Batı Şeria’yı işgal altında tutmaya devam ediyor. Burada “işgal” kelimesi doğru değil. Çünkü ‘işgal’ bir tür meşruiyet barındırır. Onun yerine ‘istila’ demeli.”**
- **“İsrail Filistin topraklarında var olduğu müddetçe bu bir saldırıdır. İsrail’in yaptığı silahlı saldırıya karşı meşru müdafaa hakkı doğar. Hukuken iki taraf birden meşru müdafaa hakkına sahip olamaz.”**
- **“Sivillere yönelik eylemler savaş suçu oluşturabilir. Küçükleri, yaşlıları, sivilleri savaş esiri alamazsınız. Hamas meşru müdafaa hakkını aşmıştır**

denebilir ama bu İsrail'e meşru müdafaa hakkı vermez. Sadece meşru müdafaa hakkının sınırları aşıldığı için tazmin yükümlülüğü söz konusudur”

- **“İsrail’e desteği yüzünden Almanya’ya açılan dava önemli. İsrail sadece soykırım suçu açısından yargılanmayı kabul etmiştir. Almanya bu konuda sınırlama getirmemiştir. İsrail’in işlediği bütün suçlar, saldırı suçu, insanlığa karşı suçların ihlali de var bu davada.”**

“Lawfare’in önemini anlamak gerek”

Savaş anlamına gelen “warfare” kelimesinden türetilen “lawfare” hukuku silah olarak kullanmak demek. Bizim hatamız, uluslararası hukuku tu kaka diyerek dışlıyor ve kullanmıyoruz. Aslında silahı düşmana veriyoruz. Ama bunu kullananlar var. Uluslararası hukuka dört elle sarılmamız lazım ve bu silahı karşı tarafa vermememiz lazım.

Uluslararası hukukun silah olarak kullanılmasına bir örnek

1956 Süveyş Kanalı Krizi’nde ABD ve Sovyet Rusya BM kurallarında olmayan bir şey yaparak Genel Kurul kararı ile “Barış için Birleşme” kararı da denilen ve 1950’de Kore Savaşı’nda alınan kararı uygulayarak Güvenlik Konseyi’nin alamadığı kararı Genel Kurul’da görüştüler ve barış gücü oluşturuldu. Bu durum bize iki büyük devletin faaliyetlerini uluslararası hukuka uygun olarak yapmaya çalıştığını gösterir.

Birleşmiş Milletler şartına göre Genel Kurul, Güvenlik Konseyi’nin gündemindeki bir konu hakkında karar alamaz. Fakat Barış İçin Birlik Kararında denildi ki, (ABD’nin çıkmaza düştüğü için uluslararası hukuku kullandığı –hatta Birleşmiş Milletler şartına açıkça aykırı olmasına rağmen- 1950’lerde Kore Savaşıyla alınan bir karar) Genel Kurul, Güvenlik Konseyi’nde veto kararıyla bir karar alamadıysa; artık o konu Birleşmiş Milletler’de Güvenlik Konseyi’nin gündeminden düşmüştür. O nedenle Genel Kurul’dan karar alınabilir. Birleşmiş Milletler kararını açıkça okursak bu kararın aykırılığını görmüş oluruz. Neden Güvenlik Konseyi’nin vetosuyla bir karar gündemden düşsün ki? Pazarlıktır. Hatta buna kulis diplomasisi adı

verilmektedir. Toplantıda görüşülmeyen yahut mutabakata varılmayan konular kuliste çözümleniyor (tabii ki yine pazarlık yapabilmek için). Süveyş Kanalı sorununda aynısı yapıldı. Güvenlik Konseyi'nde karar veto edildi ve sonucunda tarihte ilk defa Güvenlik Konseyi'nin kararıyla Barış Gücü oluşturuldu. Bu durumun çok örneği yoktur. Bu sonucun iki bloklu dünyanın bir sonucu/yansıması olduğunu görmek gerekmektedir.

1990'lara kadar bu statü korunsa da 90'lardan sonra değişti. Güvenlik Konseyi'nin kararıyla Barış Gücü oluşturulması özellikle ABD'nin ve Sovyetler Birliği'nin – birlikte anlaşarak yapmışlardır- hukuk içinde kaldığını göstermektedir. Yani bu iki ülke faaliyetlerine/politikalarına meşruiyet kazandırmaya çalışmışlardır. Yani uluslararası hukukun bir silah olarak kullanılması asıl bu devletler tarafından yapılıyor. Ama biz maalesef uluslararası hukuk işe yaramaz diyerek, uluslararası hukuku dışlıyoruz.

“İsrail'e müsamaha ‘Uluslararası hukuku çiğnersem bir şey olmaz’ yaklaşımını yaygınlaştırıyor”

İsrail açıkça uluslararası hukuku çiğniyor ve bu durum başka ülkelerin de bunu yapmasıyla sonuçlanıyor. Başka ülkeler de uluslararası hukuku çiğnersem bir şey olmaz mantığıyla birtakım hareketlerde bulunmaya başlayabilir. Buna örnek olarak Ekvador Olayı gösterilebilir. İsrail'in Şam saldırısından 5 gün sonra Ekvador Cumhuriyeti, yolsuzluktan mahkûm olan ve başkent Kito'daki Meksika Büyükelçiliğine sığınan eski Başkan Yardımcısı Jorge Glas'ı tutuklamak için, Meksika Büyükelçiliğine operasyon düzenlemiş ve Glas'ı Aralık 2022'den beri ikamet ettiği büyükelçilik konutunda gözaltına alarak hapishaneye göndermiştir. Bu gibi olaylar uluslararası hukuk tarihinde olacak şeyler değildir. Ama bakınız Ekvador Cumhuriyeti bile uygun ortamda başka bir ülkenin diplomatik temsilciliğine müdahale edebiliyor.

“Büyükelçilik veya konsolosluk sanıldığı gibi bir devletin toprağı değildir”

Bu hususta -özellikle televizyonlarda- bilgi kirliliği vardır ve yanlış ifadeler kullanılmaktadır. Bir kere konsolosluklar/büyükelçilikler bir devletin toprağı değildir. Bu yanlış bir bilgidir. “Bir devletin toprağı sayılabilir” gibi bir ifade kullanabiliriz. Biz buna hukukta ülke dışılık adını vermekteyiz. Yani devletlerin sınırları dışındaki topraklarda haklarının olduğu yerler vardır. Bunlardan bir tanesi de konsolosluklar/büyükelçiliklerdir.

Birçok konsolosluk/büyükelçilik devletlerin malıdır. Örneğin tapuda Türkiye Cumhuriyeti yazar. Fakat bu tapuların bireylerin sahip olduğu tapulardan/haklardan bir farkı yoktur. Öyle ki, zaten birçok konsolosluklar/büyükelçilikler kira konutlarda bulunmaktadır. Bu binaların boşaltılması da bireyler gibi klasik tahliye davası sonrasında gerçekleşir. Dünyanın her yerinde böyledir. Hatta dokunulmazlık açısından konsolosluklar ile büyükelçilikler farklı haklara sahiptir.

“İsrail’in İran’ı vurması ‘meşru müdafaa’ olarak değerlendirilemez”

Meşru müdafaa hakkı iç hukuklarda eski dönemlerden beri olan bir hak. Bu durum bir anlamda hukukun acziyetini gösterir. Çünkü “ben senin hakkını alamıyorum git kendi hakkını kendin al” demek oluyor. Bu durumda yapılan şey meşru müdafaa çerçevesindedir.

İsrail evvelki gün İran’ı vurdu, misilleme veya mukabele-i bilmisil yaptı dedi. Mukabele-i bilmisil olmaz, meşru müdafaa da olmaz. Meşru müdafaa ancak bir kişi yapar, bir saldırı durumunda yapılabilecek bir şeydir. İsrail’in yaptığı silahlı saldırıya karşı meşru müdafaa hakkı doğar. Ancak sana yapılan meşru müdafaa çerçevesinde meşru bir davranış olduğu için senin ona karşı meşru müdafaa hakkın doğmaz.

İsrail’in yerine kendimizi koyduğumuzda ne diyebiliriz? Aşırı güç kullanımı oldu, bu durum meşru müdafaa hakkı çerçevesini aştı denebilirdi. Ancak bu olayda bu da denemez. Çünkü İran bu konuda rasyonel hareket etmiştir. İran “beni vuran uçakların kalktığı üsleri vuruyorum, silahlı saldırı yapanların kaynağını vuruyorum” dedi.

İran’ın uğradığı zararlar İsrail’in uğradığı zarar karşılaştırıldığında orantısızlığın olmadığı görülür. Dolayısıyla tüm bunları göz önünde bulundurduğumuzda meşru müdafaa söz konusu değildir.

İsrail’in 7 Ekim sonrası Gazze’ye saldırıları meşru müdafaa sayılır mı?

İsrail meşru müdafaa kullanıyorum dedi ve saldırdı. Yine aynı şey gerçekleştirildi. Bir tane saldırı var ve dolayısıyla bir tane meşru müdafaa hakkı olur. Hukuken iki taraf birden meşru müdafaa hakkına sahip olamaz. Ancak fiilen böyle bir durum yaşanabilir. İki taraf da meşru müdafaa hakkını kullanıyorum diyerek harekete geçebilir ve tarihe bakıldığında bu olayların çoğunun savaşıyla sonuçlandığı görülür.

“BM Genel Kurulu’nun 1974 tarihli saldırının tanımı kararı ‘bir ülkeyi sadece denizden kapatmak, limanlarını girişe çıkışa kapatmak (deniz ablukası) bir saldırıdır’ der”

Bir hukukçu olarak söylüyorum, -kutsal kitabımızda Maide suresinin 8. Ayetinde geçtiği gibi “Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin, sizi adaletten saptırmasın” anlayışı benim düsturumdur- tarafsız olarak söylüyorum ki, İsrail’in bu davranışı net bir şekilde saldırıdır. Gazze’nin deniz ablukası altında olduğunu hatırlayın, Mavi Marmara bu ablukayı kırmak için gitmişti. Sadece denizden değil hem karadan hem de havadan Gazze tamamen kapatılmış vaziyettedir. Gazze adeta bir hapis haneye çevrilmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 1974 tarihli kararı bir ülkeyi sadece denizden kapatmak, limanlarını girişe çıkışa kapatmak bir saldırıdır, der. Hatta bunun fiilen gerçekleşmesine de gerek yoktur, hukuken denizden kapatılması saldırı sayılması için yeterlidir. Gazze fiilen hem karadan hem denizden hem de havadan kapatılmış vaziyettedir. BM’nin bu durumu uluslararası hukuka aykırı bulduğuna dair kararları mevcuttur.

“Gazze’ye yapılan bir saldırıdır ve saldırgan İsrail’dir”

İsrail Gazze’nin kendi ülke sınırları içerisinde olmadığını bizatihi kendisi de kabul ediyor. Ancak Batı Şeria’yı işgal altında tutmaya devam ediyor. Aslında burada “işgal” kelimesini kullanmak doğru değildir. Çünkü “işgal” kelimesi bir meşruiyet barındırır. Bu kelimenin yerine “istila” demeyi tercih ediyorum ben. Yıllar önce tarafsız bir makale olduğu düşünüldüğü için bir hocam tarafından bana bir makale önerilmişti. Makalede geçen bir cümle şöyleydi “1948 yılında Ürdün Doğu Kudüs’ü istila etti. 1967’de İsrail Doğu Kudüs’ü işgal etti.” Ürdün yapınca istila İsrail yapınca işgal oluyor. Bu kelimeler kasıtlı olarak kullanılmaktadır. Çünkü işgal kavramı az önce de söylediğim gibi temelinde meşruiyet barındırmaktadır. Bizler iç hukukumuzda dahi buna dikkat ederek meşru olmayan bir işgali tanımlamak için “fuzuli işgal” tabirini kullanıyoruz. İsrail Filistin topraklarında var olduğu müddetçe bu bir saldırıdır.

“Askeri üs bile süresi içinde kapatılmazsa bu hukuken ‘saldırı’ sayılır”

Bazı ülkelerin başka ülkelerin toprağında askeri üsleri vardır. 1974 kararına göre, eğer bir ülke askeri üssünü süresi içinde hala kapatmadıysa veya orayı terk etmediyse bu bir saldırıdır. Düşünün üssün süresi dolduktan sonra bir gün bile geçmesi saldırı sayılıyorken İsrail’in yaptığı tartışmasız bir saldırıdır. En azından 1967 sınırları çerçevesinde -1948 sınırları ayrı bir mesele- İsrail Filistin topraklarının sınırları içerisinde.

Trump ne yaptı?

İsrail Doğu Kudüs’ü, Golan Tepeleri’ni gayri meşru şekilde ilhak etti. Doğu Kudüs meselesi de yanlış biliniyor. Doğu Kudüs Trump tarafından İsrail’in başkenti sayılmıştır şeklinde yanlış bir bilgi var. Trump’a haksızlık yapılıyor bu konuda. Çünkü bir tiyatro oynandı. Yıllarca biz bir tiyatro izledik. İsrail’in Doğu Kudüs’ü başkenti olarak resmen ilan ettiği tarih 1980. O yıl, İsrail bunu ilan ettikten hemen sonra ABD resmen bunu tanıyan bir karar aldı. Yani İsrail’in başkenti olduğunu ABD kabul etti. Fakat dediler ki, kongreden karar alırken, başkenti Tel Aviv’den taşımamız lazım ve taşıma kararını başkana bıraktılar. Başkanların da iki yılda bir bu konuda karar alması lazımdı. Trump önüne gelince dedi ki “tanıdıksa tanıdık, bunu taşıyalım” yani, “bunu bütün dünyaya söyleyelim” dedi. İyi oldu, dünya da uyandı. Çok şükür biz de uyandık ve barış için birlik kararını ilk defa biz de uyguladık. Türkiye önderlik etti, İslam ülkeleri ve BM Güvenlik Konseyi’ne şikâyet ettik ABD’yi. ABD, veto ettiği için kararı Genel Kurula götürdük ve Genel Kuruldan da ABD’yi kınayan bir karar çıktı. BM kararları ile burası İsrail’in toprağı değil, başkenti değil. İsrail’in yaptıkları meşru bir şey değildir.

“ Hamas’ın yaptıkları İsrail’e meşru müdafaa hakkı vermez”

Hamas’ın yaptıkları uluslararası hukuka aykırı olabilir. Böyle iddialar var. İşte sivillere saldırdılar, çoluk çocuk öldürdüler, rehin aldılar ki, salıverilenler içinde gördük ki evet çocuklar var. Bu uluslararası hukuka aykırı evet; ama bu İsrail’e meşru müdafaa hakkı vermez. Sadece meşru müdafaa hakkı kullanırken kuvvet aşımı söz konusudur. Yani bu da bir savaş suçudur. Onu da söyleyeyim. Savaşta siviller esir alınmaz. Ha şu olur, belki onlar da bunu gerekçe gösteriyor olabilirler. Ben bu konuda detaylı bilgiye sahip değilim. Yani bir sivil korumak için onu oradan alıp güvenli bir yere götürebilirsiniz. Bu çerçevede bir şey yapılır, ancak sivillere karşı. Yani İsrail de malum refahtakileri çıkartalım falan diyor ama nereye götüreceksiniz? Güvenli bir yere. Sen giden insanları bile vuruyorsun.

İsrail’in bu konudaki söylemlerinde de bir hukuki tutarlılık yok. Ama biz yine de hukuken doğrusunu söyleyelim: Sivillerin güvenliği için bir yerden başka bir yere nakledebilirsiniz. Ama götürdüğünüz yerin de güvenli olması lazım. Ayrıca bunları geri dönmek üzere, yani oradaki sıkıntı bittikten sonra kendi topraklarına gitmesi şartıyla onları güvenli, tehlike arz etmeyen bir yere götürebilirsiniz.

“Soykırım Davasının Çok Dikkatli Açılması Gerek”

Ve İsrail’in yargı yetkisini kabul ettiği tek uluslararası mahkeme, Soykırım Önleme Sözleşmesi’ndeki mahkeme, yani Uluslararası Adalet Divanı’nın yargı yetkisini kabul ediyor. 2018’deki bir makalemde de var, bunu hep söylemişimdir; soykırımdır.

7 Ekim olayları oldu ve İsrail’in yaptıkları ayyuka çıktı. Buna soykırım demek için benim gibi hukukçu olup bu olayla ilgilenmeye gerek yok. Biraz televizyon seyrediyorsanız maalesef zaten seyredilecek gibi değil. Ben konum icabı baktığımda uykularım kaçıyor. Bakmak bile zor. Ama yine de bu davanın dikkatli açılması lazım. Şu ana kadar gidişat iyi. Açılan dava soykırım davası. Bir kere bunu o zaman da söyledim bu davayı Türkiye’nin açmaması lazım. Yani ben söyledim diye açtılar demiyorum, ama soykırım davasını Güney Afrika’nın açması çok güzel bir tercih. Ülke olarak kimsenin laf edemeyeceği bir ülke ve

yıllarca bu konulardan mustarip olmuş, ırk ayrımcılığı, apartheid rejiminin anayasal olarak uygulandığı bir ülkenin bundan kurtulduktan sonra böyle bir dava açması çok yerinde çok doğru bir tercih.

“Mavi Marmara ile ilgili en güzel yazı bir Yahudi profesörünkiydi”

Yahudileri aynı kefeye koymayın. Richard Goldstone Güney Afrikalı bir Yahudi'dir. Birleşmiş Milletler'in Filistin'le ilgili bir raportörüdür. Raporunun eleştirilebilecek yönleri var ama çok güzel bir rapor yazdı. Mavi Marmara olayı olduğunda bir televizyona çağırılmışlardı. Ben de baktım ne var ne yazılmış diye, olayın yeni olduğu bir tarihte bulduğum en güzel yazı Tel Aviv Üniversitesi'nde bir uluslararası hukuk profesörü olan bir hocanınkiydi. O kadar güzel yazmış ki, benim aklıma gelmeyen, yani Mavi Marmara olayında yapılanın, İsrail'in yaptığının ne kadar hukuka aykırı olduğunu çok güzel delilleriyle anlatan bir metin. Hemen yazmış bir de. Takdir edecek bir şey. Kendisi İsrail'de bir hoca.

Şunu söyleyeyim yalnız İsrail artık eski İsrail değil. Hani diyorum ya eskiden İsrail uluslararası hukuku bu kadar açık çiğneme falan, böyle değildi. Meslektaşım olduğu için bazı isminden bildiğim insanlar da var. Artık baskı görüyorlar, İsrail tarafından. Yani akademik özgürlük falan Batıda da var. Onları da duyuyoruz. Ama İsrail'de onları duymuyoruz. Aslında böyle değildi. Yani daha önce bu tür insanlara ses çıkarmıyorlardı. Daha önce de dediğim gibi adam o kadar güzel bir yazı yazmıştı ki, yani Türkiye de öyle güzel bir yazıyı Filistin'i savunanlar bile yazmamıştı.

Başkaları da var, Richard Falk Hocamız mesela. O da Yahudi. Bunu herkes bilmez gerçi Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı. Hem kaliteli bir insan, çok bilgili uluslararası hukuk açısından ve hem de adil. İsrail'e benim söylemeye cesaret edemeyeceğim, yani hukuki olarak delillendirmek açısından söylüyorum çok güzel hukuki delilleri ile ortaya koyan birisidir Richard Falk hocamız. Türkiye'de uzun yıllar hocalık yaptı. Bilmiyorum içinizde tanıyanlar da vardır. Benim rahmetli hocamın eski arkadaşıydı. Allah uzun ömürler versin.

Nikaragua'nın Almanya'ya açtığı dava neden önemli?

Bu soykırım davasından sonra Almanya'ya açılan bir dava var. Nikaragua'nın Almanya'ya karşı açtığı dava. Bu sadece soykırım değil İsrail'in yaptığı bütün uluslararası hukuka aykırı Filistin'e yaptıklarıyla ilgili olarak İsrail'e desteği yüzünden Almanya'ya açılmış bir dava. Bunun farkı şu İsrail sadece soykırım suçu açısından yargılanmayı kabul ediyor. Ama Almanya bu konuda sınırlama getirmemiş. Yani İsrail'in işlediği bütün suçlar ki, bazıları ayyuka çıkmış artık, neredeyse ispata gerek yok diyebileceğim kadar açık. Yani çok çeşitli savaş suçları, insanlığa karşı suç, barışa karşı suç dediğimiz, soykırım dışında *jus cogens* niteliği kazanmış saldırı suçu, başka suçlar da dahil olmak üzere hepsiyle ilgili, İsrail işlediklerine yardım ediyorsunuz diye açılmış bir dava. Çünkü Almanya ona izin veriyor. Bu sebeple Almanya'nın işi zor. İsrail'in işi de zor.

İsrail ile problem şu olabilir en fazla, yani ispat bakımından, o da İngilizcesiyle “intention” dedikleri, bir etnik grubun, ırki, dini grubun kısmen veya tamamen yok edilmesi amacıyla,

gayesiyle hareket etmek. Şimdi bu gayeyi, yani böyle bir amaç, gaye taşımayı takdir ederseniz ki bir devlete izafe etmek kolay değildir. Çünkü bir insandan bahsetmiyoruz. Bir devletten bahsettiğimiz için devletin bir suç unsuru olarak böyle bir saikle hareket ettiğini ispat etmek; zorlanma ancak burada olur.

Mesela Bosna, Sırbistan'a açtığı davayı kaybetmiştir. Genellikle o kazanmış zannediliyor ama hayır, kaybetti o davayı. Çünkü mahkeme Sırbistan'ı mahkûm etmemiş soykırım işlenmiş ama bundan Sırbistan sorumlu değil.

Lahey'deki mahkemeler ve işlevleri farklı

Devletlere karşı ceza davası açamazsınız. Sadece kişilere karşı ceza davası açabilirsiniz. Devletlere karşı hukuki davalar açabilirsiniz. Hukuki sorun. Soykırım davası hukuki bir davadır. Yani bir suçun işlendi ama kim işledi? Birileri işledi. Yani insanlar işledi, gerçek kişiler işledi, hukuk tabiriyle. Bu devlet tarafından, devletin yetkilendirdiği veya devletin kendi adamları tarafından işlendiyse onu devlet yapmış kabul edilir. Devlet de ondan sorumludur. Ama bu kişileri, bu suçu bizzat işleyen kişileri, yargılama makamı Birleşmiş Milletler Lahey Adalet Divanı değildir. Çünkü o sadece devletleri yargılar. Bunun için malum Uluslararası Ceza Mahkemesi var. İki mahkeme de Lahey'de, o yüzden karıştırılıyor. İkisi ayrı mahkeme. Hatta onlar aynı yeri kullanıyorlar. Ama ayrı mahkemeler bunlar. Miloseviç gibi Eski Yugoslavya'da savaş suçları vesaire -sadece soykırım değil- işleyenlerin yargılandığı mahkeme, o Lahey'deki mahkeme. Bir de Uluslararası Ceza Mahkemesi de var. Üçüncü bir mahkeme yani. Üçü de aynı yerde faaliyet gösteriyor.

“Bosna'dan farklı olarak soykırımı İsrail ile ilişkilendirmek güç değil”

Bosna'da problem şuydu: Mahkeme dedi ki, evet soykırım yapıldı. Soykırımı şunlar yaptı; tamam bunlar Sırplar. Fakat bunu Sırbistan'la organik bağlantısını ispat edemedin sen. Yani Sırbistan bunlara kesin emir vermiştir diyemiyoruz. Elde ettiğim deliller yetersiz dedi. Hatta süre verdi, ikinci bir dava aç dedi. Yeni deliller toplandı. İkinci dava da açıldı. O da yakın zamanda bitti. Onda da yine maalesef Sırbistan'ı sorumlu tutmadı. Yani soykırım suçu işlenmiş, birileri işlemiş ama bu soykırım suçunu işleyenleri devlete, yani Sırbistan'a izafe edemedi.

Oysa Gazze ile ilgili olarak böyle bir problem yok. Yani burada yapılan eylemleri yapanların hepsi İsrail'in devlet görevlileri, askerleri vs. Bosna'da Bosnalı Sırpların kurduğu bir cumhuriyet vardı. O cumhuriyetin askerleriydi, suçu işleyenler. Dediler ki, bu Sırbistan askeri değil. Sırbistan'dan tamam emir, destek alıyor ama bu böyle bir emir, yani soykırım emrini verdiğini ispat edemedin diye karar verildi. Aslında mahkeme beni hayal kırıklığına uğrattı. Onu da söyleyeyim. Ki bu davayı o yüzden söylüyorum.

Açarken dikkatli olmak gerek dememin sebebi bu davaydı; bu dava nedeniyle, mahkemeye güvenim sarsıldığından dolayıldı. Dikkatli açılın diye söylememin sebebi buydu.

“BM Genel Kurulu bir karar aldı ve ‘İsrail'in Filistin'de yaptığı insan hakları ihlalleriyle ilgili bir değerlendirme yapın’ diye mahkemeye soruldu”

Birleşmiş Milletler organları, Birleşmiş Milletler Adalet Divanı'na Birleşmiş Milletler şartını ilgilendiren konularda soru sorma yetkisi vardır (Danışma görüşü). Özetle İsrail'in Filistin'de yaptığı insan hakları ihlalleri ile ilgili bir değerlendirme yapın diye, BM Genel Kurulu mahkemeye sormuştur. Burada bir sınırlama yok. Fakat önemi bağlayıcı olmasa bile bize İsrail'in yaptıklarını resmen Birleşmiş Milletler Adalet Divanı'nın tespit etmesi kararı olacaktır. Duvar kararında Birleşmiş Milletler Müslüman ve Arap ülkelerin önderliğinde bir karar alıp bu yapılan duvarın Uluslararası Hukuka uygun olup olmadığını sormuştur. Bu üçüncü dava oluyor. Aslında çok daha eski bir tarihte açıldı. Yani 7 ekimden önce açılmış bir dava. Biz onu bekliyorduk. Mahkeme davanın görüleceği tarihi belirleyecekti. O davanın 7 Ekim'den birkaç gün sonra, Şubat ayında görüleceğine karar verdi.

Meşhur “Duvar kararı” da böyleydi. Aynı onun gibi, yani duvar kararında da yine Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bir karar alıp, Müslüman ülkelerin, Arap ülkelerin önderliğinde, bu yapılan duvarın uluslararası uygun olup olmadığını sorulmasıydı ve orada da Mahkeme çok güzel bir karar verdi. İsrail bu karara uymuyor diye millet konuşuyor ama bu karar bağlayıcı değildi ki. Tavsiye kararı yani istişari mütalaa.

ABD'deki körleşmeye bir örnek:

Duvara bakıp “bu bir çit” demek

Bununla ilgili son bir espri gibi bir olay anlatıp bitiriyorum. O da şu, Amerikan başkanlarının belirlendiği bu süreçte yani bugünlerde, yani Amerika'da oluyor, biz farkında değiliz, başkan adaylarını toplarlar. Demokrat veya Cumhuriyetçi partideki bir münazara yapılır, Beş-on kişi bir araya gelir, onlara sorular sorulur. Sonra ikiye düşünce, yani demokratların ve cumhuriyetçilerin adayları belli olunca, onlar da bir televizyon programı yapıyorlar. O meşhur bütün dünya takip ediyor. Bu dediğim gibi, demokrat veya şu anda mesela, Demokratlar iktidarda olduğu için cumhuriyetçilerin adaylarına toplandığı bir etkinlik. Orada, sorular kısa ve cevaplar da kısa olur.

Şöyle bir soru soruldu; bu duvarın yapılmaya başlandığı tarihlerde, 2000'lerin başlarında. Soru şu: “İsrail'in yaptığı duvar mı, çit mi?” Yani İngilizcesiyle “wall or fence.” Ve herkese tek tek sordu. Ve maalesef bir kişi hariç herkes “çit” dedi. Bakın, Amerika'da yaşamış birisiyim ben. Bir Amerikalı çit deyince ne anlar, sizin anladığınızdan farklıdır, onu da söyleyeyim. Sizin anladığınız yine daha büyük bir şeydir. Yani ben hapishanenin yanında yaşıyordum. Hapishanenin önünde çit vardı evet. Bu çit, bu masadan daha kısaydı. Yani böyle ayakta atlayabilirsiniz. Hatta daha ilginç bir şey söyleyeyim. Yine bize yakın bir yerde bir Amerikan üssü var, askeri üssü. Burada atom bombaları, hidrojen bombaları olduğu söyleniyor. Söyleyenler de bizim orada çalışan Türk arkadaşlar. Yani bu gizli bir bilgi de değil de yani çok önemli bir yer. Çok önemli bir üs. Bunun da çiti vardı. O çit daha da alçaktı, hayvanlar da aşıyordu

yani oradan. Hayvanlar otluyordu. Sizden çit deyince, Amerikan'ın gözünde sizin gördüğünüzden de daha düşük bir şey, profil gelir. Bir de bu 3 metre. Ben görmedim de. Çok yüksek hocam. Yani en az, onu söylüyorum. Ve göz göre göre buna çit diyorlar ya. Dediğim gibi adaylardan bir tanesi, o da kazanmaması, yani kazanma ihtimali hiç olmayan bir siyahi bir papazdı. Bir o Allah razı olsun “Duvar” dedi, onun dışında herkes çit dedi.

Soru, Yorum ve Cevaplar

“Yemenlilerin yaptığı kolektif meşru müdafaa çerçevesinde meşrudur”

Soru: İsraili iş adamının gemisine el koyuldu. Soykırım suçuna karşı bireysel dava açılabilir, uluslararası dava, bireylerin karşı durma veya bir grubun karşı durma durumu, Husileri örnek vereceğim; yani yine hukuki midir? Çünkü Husiler şunu iddia ediyorlar: Ben buradaki soykırımı karşı hukuki bir hakkı kullanarak Kızıldeniz’de eylem yapıyorum.

Cevap: Olur; çünkü 51. madde meşru müdafaa hakkının tek başına kullanılabilmesi gibi toplu olarak, yani kolektif meşru müdafaaya da izin veriyor. Müşterek meşru müdafaaya, bu konuda bizim uluslararası bazda bazı tartışmalarımız var. Genel kabul, benim şu anda söylediğim yöndedir.

Çok tartışılmıştır. Yani vardığımız ortak nokta, bunu yapabileceğini kabul ediyoruz. Devletler, yapabileceğini derken, benim adıma, benden izin almadan meşru müdafaa hakkı kullanılabilir mi? Filistinlileri, bilmiyorum, Yemenlilerin de bir itirazı olduğunu düşünmüyorum. İtirazı olsa bile Yemenlilerin yaptığı meşrudur diyorum kolektif meşru müdafaa çerçevesinde.

“Bu konuda mahkeme tamamen serbest”

Soru: İsrail bir ceza alırsa bu nasıl bir ceza olur?

Cevap: Sizi de davet edeyim 8 Mayıs’ta biz bir farazi mahkeme yapacağız. Ben de hâkim olacağım orada, bu sizin söylediğinizi ben bizzat yapacağım. Şöyle ki, İsrail ile Güney Afrika arasındaki davayı bizim Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi programına bekleriz. Resmen ilan edilmedi, değişiklik de olabilir, bunu yapacağız, İsrail/ Güney Afrika arasındaki davaya biz de cevap vereceğiz. Bir karar vereceğiz hakimler olarak, ben de hakimlerden birisiyim.

Birleşmiş Milletler Adalet Divanı statüsünde böyle bir sınırlama yok. “Türkiye’de ceza kanununda şu suça şu yıl şöyle cezası var”. Böyle bir şey yok, mahkemeyi sınırlandıran bir şey yok, bunların hepsini yapabilir, bunun dışında şeyler de yapabilir, benim de aklıma gelmeyen sizin de aklınıza gelmeyen bir şeye de mahkeme karar verebilir.

Bir Afrika ülkesi Myanmar’a dava açtı, malum oradaki Müslümanlara yapılanlara karşı o dava sürüyor.

Adalet Divanının kararlarını yerine getirmek BM Güvenlik Konseyinin görevidir. O yüzden Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, bu karar yerine getirilmezse kuvvet kullanmak da dahil her tür tedbiri almakla yükümlüdür. Yerine getirilmesi için. “Ama orda ABD var, nasıl olur?” dersiniz ben de merakla bekliyorum.

“Suçları işleyen kişilere karşı her ülke kendi mahkemesinde de dava açabilir”

Soru: Nürnberg sonrası gelişmelerle de ilişkilendirilebilir mi? Almanya sonrası İsrail tek tek kişilere dava açtı. Belki onun önünü açabilir mi? Açmak mümkün mü?

Cevap: Uluslararası Ceza Mahkemesine dava açılabilir. O süreç işliyor. Ben dâhil olmak üzere dilekçe verdik. Suçları bizzat işleyen kişilere karşı her ülke dava açabilir. Her ülkenin kendi mahkemesinde dava açılabilir. Bu da göz ardı edilmesin. Türkiye'nin iç hukukunda, İngiltere'de, Afrika'nın bir ülkesinde nerde olursa.

Mavi Marmara davası kapandı. İsrail özür diledi kapandı, gitti bir şey elde edemedik evet, ama kazın ayağı öyle değil arkadaşlar. Geçen Filistinli bir arkadaşla konuştum “ya şimdi anladım ben dedi” ya neyi anladın dedim ona, dedi ki İsrail askerlerini görev süreleri bittikten sonra bir nefes alsınlar diye yurt dışına götürüyorlarmış. Şimdi hep Hindistan'a gidiyorlar. Sadece Hindistan niye? Çünkü başka ülkelere gitmekten korkuyorlar. Bunun bizzat bazı örneklerini de biliyorum. Bazı ülkelere bu korkuları nedeniyle gidemeyen bunlar kayıtlara da geçti haber konusu falan da oldu. İsrail'in Genelkurmay Başkanı ya da Kara kuvvetlerinden önemli görevli birisi İngiltere'ye gidemedi korkusundan. Orada hakkında dava mı açılmış, açılma ihtimali mi var, korkusundan oraya gidememiş.

Güven içinde sadece Hindistan'a gidebiliyorlar. Çünkü Hindistan İsrail'e o konuda yardımcı olan ülke. Maalesef iktidarda İslam düşmanı bir parti var. İsrail'den bile daha çok düşman Müslümanlara.

“Gazze dediğimiz yer bugünkü Gazze'den ibaret değil, gerçek Gazze daha büyük”

Soru: Sunumun başında 7 Ekim olayından bahsettiniz. Bu 7 Ekim olayında meşhur savunma çerçevesi içerisinde Hamas tarafından yapılan bir eylem var. Ben öyle dedim, benim görüşüm öyle. Şimdi bu sonuçları itibariyle Gazze'nin yakılması, yıkılması, terör devletini soykırım yapmasına kadar giden bir olay. Bu siville saldırı şeklinde değil de dört tarafı sarılmış Gazze'nin, bir zayıf tarafından, mesela sahilinde veya sınır boyunda İsraili askeri birliklere veya önlem alan Filistinlere karşı yapılan bir eylem olsaydı dünyadaki karşılığı ne olurdu? Şimdi bunu Hamas başlatırken sonuçlarını falan düşünmediler mi? Sonuçları itibariyle bu Gazze'ye, Filistinlere yaradı mı, yaramadı mı?

Cevap: Başta da söylediğim gibi ben hukukçuyum, uluslararası ilişkilerci değilim. Hukuk çerçevesinde kalarak sadece cevap vereceğim. Diğerleri, burada benden daha iyi bilen hocalarımız cevaplarsa sevinirim. Ben de öğrenirim. Ama şunu söyleyeyim. Mesela vurulan yerler, siz biliyor musunuz orası Gazze. Yani orası zaten Gazze. Hani vurdukları yerler İsrail diye, siz İsrail diye biliyorsunuz. Ama orası İsrail değil, orası da Gazze. Meşru sınırları, yani bugünkü Gazze'nin meşru sınırları, eski asıl Gazze'nin meşru sınırları başka. Ayrıca Filistin zaten Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararı alındığında, denizden nehre kadardı. Evet denizden nehre kadar Filistin'di. Yani Kuzey ve Güney İsrail arasında Filistin toprağı vardı.

Yani Filistin toprakları iki parça değildi. Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği haritada bile böyleydi. Bugünkü sınırları siz gerçek Gazze sınırları olarak algılamayın. Onun için söylüyorum. İsrail'in topraklarını vurmuş gibi algılamayın. Orası Filistin toprağı, vurdukları yerde. Sivillere karşı değil de sınır boyunda askeri birlikler, İsrail birlikleri...

“ Hamas'ın yaptıklarında hukuka ayıklıklar yoktur diyemem ”

Soru: O süreçte öldürme, çocuk kaçırma ve kadınlara tecavüz olduğu iddiası da dile getirildi. Bazıları bunların duvar yıkıldıktan sonra geçen bazı denetimsiz gruplar tarafından yapmış olabileceğini söylüyorlar...

Cevap: Bu şartlarda her şey mümkün, ama ispatı gerekiyor. Yani ispat edilmiş bir şey yok orada. Salıverilenler içinde 18 yaşından küçük olduğu belli olan çocuklar var. Yani şimdi bu savaş suçudur, onu da inkâr etmemek lazım. Birçok şey doğru mudur, yanlış mıdır bilemeyiz. Ama Hamas'ın yaptıklarında hukuka ayıklıklar yoktur diyemem.

“ Sanıldığı gibi büyük miktarda toprak satışı yok; olsaydı bile bu yapılanları hukuken meşrulaştırmazdı ”

Soru: Araplar İsraililere toprakları sattı şeklindeki iddialarla ilgili olarak ne demek istersiniz?

Cevap: İsrail'in şu an işgal ettiği yerlerin tapuları kimde? Tapular Türkiye'nin elinde, Osmanlı'dan kalma. Şimdi bu toprak satımında tarihçi hocalarımız var burada. Ben çok fazla girmek istemiyorum da satılmış olabilir de satılmamış da olabilir. Hukuken, yani uluslararası hukuk açısından olaya bakarsak bu olayı çok değıştirmez. Bu tarlaların oradaki özel mülklerin Yahudilere satılmış olması, diyelim ki, her şeyi kabul ettik. Yani Yahudiler toprakların büyük çoğunluğuna sahip oldular ki, bu doğru değıl zaten. Yani İsraililer de bunu iddia etmiyorlar.

O konuda çok az satıldı, daha fazla satıldı tartışması yapılıyor. Ben daha da ileri götürüyorum. Diyelim ki, çoğunu sattılar. Uluslararası hukuk açısından bir şey değışmez. Yahudiler için, Yahudilere satmak demek, Türkiye'de de biz toprak satıyoruz. Yani yarın Yahudilere de satabiliriz veya başka ülkelere de sattık diyelim. İşte ben Silivriyim. Silivri'deki tarlamı İsrail vatandaşı bir Yahudi'ye sattım. Orası Türk toprağı olmaktan çıkmaz.

Buradaki incelik şudur: Bu şekilde eğer satıldıysa, yani dediğim gibi bunlar tarihçi hocalarımıza kalıyor. Ben onların alanına girmiyorum. Satıldıysa bu Yahudilerin o ülkelere yani o bölgeye yerleşmesine meşruiyet zemini hazırlar. Bunu da inkâr etmiyorum. Buraya Yahudi göçü ki, tarihsel olarak baktığımızda Osmanlıların elden çıktıktan sonra buraya Yahudi göçü büyük miktarlarda olmuştur. Bu da tarih gerçektir. Osmanlı zamanında zaten Abdülhamid Han toprak satışını yasaklamıştı. Ama yine de satılmış olanlar olduğunu söyleniyor. Hülleli hareketlerle muvazaalı şekilde. Veya sonra işte iktidara gelen İttihat Terakki izin veriyor. Onun zamanında satılanlar var. Ama bu satılanlar da dediğim gibi benim okuduğum kadarıyla çok büyük miktarlar olmadığını gösteriyor.

Yorum

Prof. Dr. Zekeriya Kurşun

“Şu anda elimizde Filistin topraklarına ait Türkiye'de 1 milyon tapu muamelesi var”

Toprak el değiştirmesi meselesinde resmi dönüşüm, 1948'e kadar hesaplandığıında, toplam el değiştiren toprak sayısı 2.5'u geçmiyor. Bu el değiştirme işi de çeşitli şekillerde oldu. Bir kısmı satmayla da oldu, bir kısmı yerinden ıkartılmayla oldu. Hocamın dediği gibi aslında bu mevcut durumu ve sonucu değiştirmiyor veya mevcut durumu da hak ettirmiyor.

Şu anda elimizde Türkiye'de 1 milyon tapu muamelesi var, Filistin topraklarına ait. Filistin'de 1864'ten 1917'ye kadar sürdürülen tapu muamelesi, bunlar alım, satım, ferah, miras vs. intikal hepsini ihtiva ediyor. Bu meselelerde konuşanların büyük bir çoğunluğu maalesef bu bilgiye de hâkim olmadığı için istedikleri gibi konuşuyor. O 1 milyon evrakın içerisinde biz şimdi kısa bir şey söyleyeyim size, model bir çalışma yaptık. O model çalışma aslında biraz önce yine hocamın söylediği şu cümle çok önemliydi: “Gazze'nin normal sınırlarını siz neresi olarak biliyorsunuz?” sorusu.

Hemen Gazze'nin duvarlarının dibinde olan, ki bu Ekim'de değil bir nceki Ekim'de orada saha araştırmasındaydım. Toplam beş milyon dönümlük arazinin kadastrusu yapılıp tescili yapılmış Osmanlılar zamanında. Toplamı 12 milyon dönüm. Gazze'ye bağlı olan yer burası. Sonra 1945'te yani İsrail'in kurulmasından 3 yıl önce İngiliz köy istatistikleri var. İngilizler orada her şeye hakimler.

O arada da bir sürü değişim dönüşüm olmasına rağmen eski toprak düzenini kısmen muhafaza ediyorlar. O köy istatistikleri resmi evraktır. O köy istatistiklerinde de fiilen 2,5 milyon arazinin aktif bir şekilde zirai olarak kullanıldığını söylüyor orada. Bu şu demektir, onu tabii 2,5 milyon kullanılıyorsa bir yıl o 5 milyona denk geliyor çünkü Nadas'a bırakılan bir alan var. şimdi o istatistikte de bir ölçü daha koyuyor. 1.900.000 dönümü Araplar, Müslüman Araplar tarafından 65.000 ksr dönümü ise Yahudiler tarafından kullanıyor. Yani oranı görebilirsiniz.

Burası neresi? Gazze'nin şu andaki o duvarlarının yanı başındaki bir Husevi bölgesi. Ve bu bölgede yaşayan insanlar 1948'de işgal altına girdikten sonra tamamı toplanıyor. 7-8 toplanma merkezine taşınıyor Güney Filistin'de ve toprakları tamamen devletleştiriliyor, işgal ediliyor, askeri alan haline dönüştürülüyor. Şu anda birkaç tane köy var. Onlara da “tanınmayan köyler” işte hatta Arapçası “kura gayri mutere febiha.”

Nasıl bir şey? Yolu yok, elektriği yok, suyu yok. Tamamen Orta çağ hayatına mahkûm edilmiş birkaç köy var. Çeşitli sebeplerden orayı boşaltamamış İsrail. Geri kalan o iki buçuk milyon dönümü bin dokuz yüz kırk beşte işleyen bütün insanlar bu topraklarından çıkartılmıştır. Şimdi sistem böyle yürümüş.

“Toprak satma lafı bir Siyonist propagandasıdır”

Satma aslında Osmanlı hukukuna göre bin sekiz yüz altmış yedi iç hukuka ve tabii ki Arazi Kanunnamesinden sonra çıkarmış hukuka göre yabancıların mülkiyet edilme hakkı vardı zaten Osmanlı'da. Ona göre satın alanlar var. Ya da iç hukukta diyelim ki Yahudiler orada yaşayan yerli Osmanlı vatandaşı Yahudilere satın alma hakkı vardı. Dolayısıyla bunu gayri hukuki bir şey olarak anlatmak Filistinlileri işte zaten toprağını sattığı anlatmak hakikaten ahlaksızca bir davranıştır.

Bu bahsettiğimiz evrak bugün uluslararası hukuk bakımından hatta iç hukukta ama önce tüketeceksiniz. Bu evrakları kullanarak iç hukukta İsrail'de halen dava sürdüren insanlar var. Ve bunlar bizden de danışmanlık alıyorlar. Yani bu şeylerini desteklemek için. Bu davalar BM Adalet Divanına bile götürülebilir. Ama problem şu iç hukuktaki süreçlerin tamamlanması gerekiyor. Orada sıkıntılar var. Çok nadir de olsa iç hukukta lehte kararlar veriliyor. Bu da sempati oluşturmak için yapılan bir şey. En son geçen yıl ben oradayken enteresan bir şey yapıldı.

Çok net, istisnasız bizdeki bu Gazze'nin yakınlarında yüz bin dönüm araziye geri bırakabileceklerini itiraf etti şeyler ki o davalar sürmesin diye bu belgelere istinaden İsrail fakat bu hadiseler ortaya çıkınca tabii en az on-yirmi sene sonraya kaldı bu işler. O Filistinlilerin bir bölümü Gazze'de, bir bölümü oradan çıkartıldı. Bir bölümü tamamen mülteci, Ürdün'de yaşıyor, Lübnan'da yaşıyor ya da yurt dışında yaşıyor.

“Filistin'deki yer isimleri haritası”

Fatih Sultan Mehmet Üniversitesinde yaptığımız örnek model çalışma var. Mülkiyetin nasıl el değiştirdiğini de gösteriyor. Mülkiyeti tespit etmeden öne yerleri de konumlandırılm dedik.

Sayın hocamızı destekleyecek ilginç bir iki şey söyleyeceğim: İç hukuk bakımından arazi Kanunnamesi bakımından bu yerleşimler hukuksuz diyoruz ya; o kadar çok ince bir şekilde incelemişler ki tarihsel süreci, yerleşim alanı dedikleri daha doğrusu işgal alanlarını bu

kurdukları yerlerin hepsini, kendilerine göre yine eski hukukun içindeki açıkları dikkate alarak yapıyorlar. Bu şekilde bir uygulama var. İkincisi yine hocamın konuşmasını teyiden söyleyeceğim, askerî harekât konusunda belki de dünyanın en çok harekât öncesi hukuki danışması yapılıyor. Bir harekâta giriştiklerinde önce hukuki olarak işleyecekleri suçun nasıl örtüleceğini hesabını yapıp askerini bilgilendiriyor ve harekâta öyle geçiyor.

“Soykırımı destek veren ülkelerden de tazminat talep etme hakkı doğar”

Soru: Soykırım davası açıldı. Ama bir taraftan da baktığım zaman ülkenin toprakları, binaları da yok ediliyor. Bununla alakalı bir tazminat davasının açılması söz konusu mu? Hem soykırımın kabulü noktasında İsrail’in maddi noktada sorumluluğunun sağlanması açısından durum nedir? Bununla alakalı bir dava var mı?

Cevap: Soykırım davasında tazminat da içinde. Mahkemenin ne karar alacağını tabi bilmiyoruz ama alabilir. Yani tazminat kısmı da alabilir, bu uğranan zararlarla ilgili olarak. Can kayıpları var, yaralanmalar var. Ama onun dışında o yaralanan kayıplarla ilgili de karar alabilir. Zaten esas mesele o.

Bu kararın önemi şudur, mesela Almanya’ya açılan dava veya başka ülkelere, Amerika’ya da açılacağı söyleniyor. Açılacak davalarda bir kere bizim için önemli bir delil olacak. Diyeceksiniz ki, “Bak bu adam soykırım yapmış, bu devlet. Sen de ona yardım ettin, bu da açık. O zaman sen de bundan sorulursun, senden de tazminat istiyorum” diye. Yani olayı İsrail’i destekleyen bütün ülkeler açısından bu karar çok önemli bir dönüm noktası olacak. İnşallah umduğumuz kadar güzel bir karar çıkar.

“ Hamas meşru müdafaa hakkını aşmıştır denebilir ama bu İsrail’e meşru müdafaa hakkı vermez.”

Soru: Hamas’ın Kassam Tugaylarının operasyon yaptığı bölge uluslararası hukuka göre Filistin toprağı mıydı İsrail toprağı mı? Filistin toprağı olarak kabul etsek de İsrail vatandaşlarına yönelik bir operasyon yapılmış olsa bunu korumakla görevli olan Filistin devleti mi olurdu İsrail mi?

Cevap: Filistin toprağıydı. İsrail’e göre, Filistin toprağı değil, kendilerine ait. Ama uluslararası hukuk açısından İsrail toprağı değil. Sivillere yönelik olarak yapılanlar savaş suçu oluşturabilir. 18 yaşından küçükleri, yaşlıları, sivilleri savaş esiri alamazsınız. Siviller savaş esiri alınmaz. Hamas meşru müdafaa hakkını aşmıştır denebilir. Ama bu İsrail’e meşru müdafaa hakkı vermez. Sadece meşru müdafaa hakkının, sınırlarını aştığı için tazmin yükümlülüğü söz konusudur. Yani İsrail onlardan şunlara sen zarar verdin bunları bana öde diye. Filistin devletinden. Ama tabi Filistin devletini tanımıyor şu anda. Onun için böyle bir şey söz konusu olamaz ama tanısa böyle bir şey olurdu.

Burası gerçek anlamda Gazze dediğimiz, yani eskiden böyle Gazze denilen bilinen yerin meşru sınırları içinde olan bir yer, vurdukları yerler. Gazze diye, tarih boyunca Gazze diye bir yer adı

var, bir bölge var. Gazze Savaşları var Birinci Dünya Savaşı'nda. Hatta o da dava konusu oldu, o da ayrı bir mesele. Mısır'ın Gazze sınırlarıyla ilgili İsrail'e bir açtığı dava vardı. Orada mahkeme Mısır'ı haklı buldu. Osmanlı'nın verdiği belgelerle, yani bizim verdiğimiz belgelerle Mısır'ı haklı bulmuştu. Mısır'la İsrail arasındaki Gazze sınırı neresi olacak konusunda bir sorundu.